

شناسایی عوامل تاثیر گذار بر مدیریت ترافیک هوایی کشور

حمیدرضا بهرامیان^۱، خلیل زمانی^۲

۱- عضو هیات علمی پژوهشکده حمل و نقل وزارت راه و ترابری

۲- کارشناس پژوهشی گروه حمل و نقل هوایی پژوهشکده حمل و نقل وزارت راه و ترابری

bahramian@rahiran.ir
zaman2006@yahoo.com

خلاصه

از ابتدای تشکیل ایکنائو برای ایجاد نظم در جریان ترافیک هوایی، ایجاد مسیرهای هوایی مشخص و کنترل شده برای پرواز هواپیماها اجتناب ناپذیر می‌نمود. اما با توجه به روند رو به رشد مسافرت‌های هوایی و ارتباط تنگاتنگ آن با اقتصاد جهانی، ساختار قبلی راه‌های هوایی جوابگوی نیازهای افزایش یافته حمل و نقل هوایی نبودند برای رفع این کمبودها، تمهیدات وسیع دیگری به کار گرفته شد. مدیریت جریان ترافیک هوایی (ATFM) یک شیوه مدیریتی است که در اواخر دهه ۸۰ سنگ بنای آن گذاشته شده و در دهه ۹۰ در کشورهایی که دارای حجم بالای ترافیک هستند شکل گرفته است. بنابراین سوابق تاریخی آن محدود بوده و شاخص‌ترین آنها را بایستی در امریکا و اروپا جستجو نمود. هرچند هم اینک بدلیل فضای گسترده کشور و نیز تعداد اندک هواپیماهای موجود در شبکه، تاخیرات ناشی از بخش کنترل ترافیک (ATC) بسیار اندک می‌باشد ولی در صورت برطرف شدن تحریمها و یا تغییرات سیاسی داخلی و منطقه‌ای که منجر به افزایش سفرهای هوایی عبوری از فضای کشور و یا افزایش تعداد سفرهای ورودی به کشور نهایتاً منجر به افزایش تعداد پروازها می‌گردد. در این مقاله با بررسی مفاهیم و مبانی مدیریت جریان ترافیک هوایی و شناسایی عوامل تاثیر گذار بر آن راهکارهای عملی و اجرایی بمنظور مدیریت بهینه ترافیک هوایی ارائه گردید.

کلمات کلیدی: ترافیک هوایی، کنترل ترافیک، ناوبری هوایی.

۱. مقدمه

رشد کند و بطئی شیوه‌های حمل و نقل ریلی و جاده‌ای از یک سو و رشد سریع جمعیت و آگاهی مسافران از مزایای گوناگون مسافرت با هواپیما و نیز توسعه و رشد تجارت در کشور که نیاز به سفرهای کوتاه و سریع را افزایش داده از سوی دیگر، موجب شده است تقاضا برای سفرهای هوایی در طی سالیان گذشته در کشور افزایش یابد. این در حالی است که به دلیل تحریم اقتصادی کشور امکان نوسازی و توسعه ناوگان در این بخش مهیا نبوده است و شبکه حمل و نقل هوایی کشور با ناوگان نسبتاً قدیمی و محدود خود فعالیت می‌نماید. یکی از معضلات این بخش مساله تاخیرات مکرر و بعضاً طولانی پروازها است که باعث نارضایتی مسافران گردیده است. هرچند هم اینک بدلیل فضای گسترده کشور و نیز تعداد اندک هواپیماهای موجود در شبکه، تاخیرات ناشی از بخش کنترل ترافیک (ATC) بسیار اندک می‌باشد ولی سوالی که مطرح می‌شود این است که در صورت برطرف شدن تحریمها و یا تغییرات سیاسی داخلی و منطقه‌ای که منجر به افزایش سفرهای هوایی عبوری از فضای کشور و یا افزایش تعداد سفرهای ورودی به کشور که نهایتاً منجر به افزایش تعداد پروازها می‌گردد، آیا زیرساخت‌های مدیریت ترافیک هوایی و تجهیزات و امکانات ارتباطی، ناوبری و نظارتی موجود در کشور پاسخگوی این حجم از ترافیک خواهند بود؟ در این مقاله سعی بر این است تا با بررسی مفاهیم و مبانی مدیریت جریان ترافیک هوایی و شناسایی عوامل تاثیر گذار بر آن راهکارهای عملی و اجرایی بمنظور مدیریت بهینه ترافیک هوایی ارائه گردد.

۲. اهداف خرد و کلان مدیریت ترافیک هوایی (ATM)